

הם. היתה זאת, כמובן, טעות מרה, כפי ש' עתיד היה ללמוד.
כבר בתקופת המנדט, כאשר עמד הרב יהודה לייב הכהן מיימון ליד הגה הענינים הדתיים בכנסת-ישראל, הרגיו אותו טולידאנו בשיטתיות, בדרושו משורות לרבניו הספרדיים. מיימון, שסבר כצדק כי משרות אלה מגיעות לאנשי-שולמו האשכנזיים, הכניס את הרב עטוף הגלימה לרשימתו השחורה.

בשביעון במישור, שהופיע בעריכת חתנו יצחק רפאל, כתב אז הרב מיימון מאמר נגד הרב טולידאנו, סיים את דבריו על מי שהיה כבר אז הרב הראשי של תל-אביב: "על כגון דא אמרו: מרחיקים את הנבלה מן העיר המישים אמה... תלמיד חכם שאין בו דעת, נבלה טובה הימנו!"

כאלו כל זה לא הספיק, העני טולידאנו לדרוש לפני הבחירות לכנסת השנייה, כי ייבחרו גם נציגים ספרדיים מטעם הסייעות הדתיות. משלא בא על סיפוקו גיסה להקים רשימה עצמאית בשם רשימת ספרדים דתיים, ורק ברע האחרון עלה בידי הפועל-המזרחי לפסול אותה כחוק, בטענה פורמלית.

מאיתו רגע הבינו ראשי הפועל-המזרחי כי הרב טולידאנו הוא אדם מסוכן, אדם הר מסוגל להמרות את פיהם, לערוב עניני דת ומפלגה, דבר שהוא לכל הדעות זכותו הר בלעדית של משרד-הדתות ובעליו החוקיים,

המדינה. כל אב יכול היה להתגאות בבנים כאלה: שניהם היו רשומים כתלמידים בישיבת שטרי ציון, אך היו כה משכילים שלא נאלצו כמעט לבקר בה. כתלמידי ישיבה שחררו כמובן, מכל שרות צבאי.

השכלה זו מאפשרת לבן רחמים לנסח את כל נאומי אביו, לזאוג במיוחד שכללו פסוקים מלחמתיים פטרוטיים, כמו הדרשה החוזרת ונשנית לכבוש את הכותל המערבי. אחרי סידור עסקיו הפרטיים, התפנה עתה כבוד הראש"ל (מתחרו עם כל הקומה הירשמי הראשון: חיפוש דירת-שרד מתאימה. כבר ביום הראשון הוצעה לו כזאת, עליו ועד העדה הספרדית בירושלים.

עדה זו אספה כספים, וגבתה סכום של 25 אלף ל"י מתקציב הפיתוח של המדינה, כדי להקים בירושלים בנין נאה שנועד למגורי הרב הראש"ל הקודם, עזיאל. דירת-שרד מפוארת זו תפסה את כל הקומה העליונה של הבניין הנרחב, ששאר קומותיו נרעדו לבית המדרש לרבנים ולבית-כנסת ספרדי מפואר. היתה זאת המתיבתא הגדולה-הראש"ל החדש סירב בהחלט להיכנס ל-דירה זו, שבנייתה יכלה להסתיים תוך חודש. עד היום לא ברור מדוע מאס בבית. אך הי שבע פנה ועד העדה הספרדית הירושלמית במכתב סנסציוני סודי אל ראש ממשלת ישראל, דויד בן-גוריון, טען שהרב עצמו

יותר. לא היה לה כסף. אמנם, לפני 15 שנה, קיוותה לקבל חלק מן הירושה המשפחתית הגדולה. אולם היא הססידה במשפט והאה, סוחר-הבדים שטרם היה ראש"ל, זכה בה. כשנשאל השבוע דויד אם אינו רוצה לעבור לדירה הריקה, ענתה אשתו במקומו: "הוא (הראש"ל) ישרוף את הדירה לפני ש' ימסור אותה לנו".

הראש"ל לא שרף אותה. באמצעות מתווך נוסקטי הציג אותה להשכרה, תמורת 9000 ל"י דמי פתח ו-400 ל"י שכר דירה לשנה. תנאי נוסף, בל יעבור: הוא דרש שהשוכר יהיה דתי.

בינתיים, נכנס גם הראש"ל לדירת-השרד והקרב הגדול על כס הרב הראשי נסתיים.

עץ חיים היא

רבנות הראשית יכלה להיות מוסד מרכזי בחיי-הרוח של 11 מיליון יהודים ממוסקה ועד ברוקלין. היא יכלה להיות מנהיגות מוסרית לכל פלגי היהדות, להתיידי בלב הנוער הבלתי-דתי כבוד לערכי הדת והמסורת, להיות מקול לדרישות ה' צדק והמוסר בתוך המדינה, כוח מחדש בחיי היהדות החרדית. היא יכלה לשמש מ' סיף לחיי טוהר בקרב המוני המאמינים, הר' כחה היה לטעותם של הבלתי-מאמינים, הנור

אלה הם ההקדשים המפורסמים, המנהלים את עסקיהם בצנע, ללא שום פרסום, אולם המגיעים למיליונים רבים. כאן לא מדובר על תרומה פעוטה של 20 או 50 אלף, הניתנת בהיסח-הדעת לרבניו פלוגית בשעת טיול באמריקה לרב אלמוני בסיוור בלונדון, לבנות מקוה שייכנה, אולי, אם ירצה השם, באח"רית הימים. כאן מדובר בכוח כלכלי עצום, הכולל נכסיו-דלא-נידוי מן היקרים ביותר במדינה, את האפשרות לשכן כמעט חנם מאות אנשי-תמורת שרות הגוף, לתת למאות אחרים משכורות תמורת שרות לא פחות הגוף.

בעדת בתי-הביצת

דינמא הקלאסית של הקדש מ' סוג זה, הוא עובדו בליליוס, שהודתו לקרב שהתחולל מסביבו התפרסם שמו יו' חר מעשרות מקורות הכנסה דומים אחרים. סינגאפור, הוג'קונג וכלכותא הן שלוש ערים עצומות, המפורסמות ברחבי העולם בבת-ביצות המרובים והמכניסים שלהן. אחת המנהלות החרוצות והמוכשרות של שרשרת בתי-ביצת כאלה היתה אשה יהודיה כבודה, בשם סימה שמחה בליליוס. זמן רב לפני שסינגפור זכתה לראש-ממשלה יהודי, היתה הגברת בליליוס היהודיה ידו' עה כאשר-עסקים משגשגת וחסרת-מעצורים.

אולם כרגיל במקרים כאלה, התעורר כי גברת בליליוס, לעת זקנה, הלב היהודי הרחום. האשה שהרחיחה הון מעסקי-קדושה, החליטה להוריש את האוצר לעסקים קדושים יותר. היא לא ידעה, כנראה, כי התורה אס' רה למסור את אתנן-הזונה לבית המקדשי. על כן קראה לעורך-הדין שלה, ציוותה עליו לערוך צוואה בה הורשה 800 אלף ל"י (סכום השדה כיום כ-15 מיליון ל"י) לבית המקדש בירושלים.

עורך-הדין שאל בנימוס מה זה בית-מקדש. נענה כי זהו בית-כנסת גדול ליהודים. כאדם החובב מושגים מדויקים, רשם בצוואה כי הון מועבר לבית-הכנסת הגדול בירוש' לים".

לפני שלושים שנה בדיוק הובאה סימה בליליוס למנוחות. ומאז נגולה מנוחתם של רבני ירושלים. הון היה עצום. כל אחד הבין כי כאן נפתח מקור עצום להשפעה פוליטית וכלכלית. גבאי בית-הכנסת הגדול של רבי יהודה הכסיד בעיר העתיקה, שהיה שייך לעדת האשכנזים, טענו כי הכוונה אליו, מאחר שהוא הגדול ביותר בשטחו, לעומתו התייצבו גבאי הספרדים מבית-הכנסת הגדול ע"שם רבן יוחנן בן-זכאי, טענו כי הם הירוש' החוקיים, בהיות האשה המו' רישה ספרדית. בית-הדין הגבוה בהוג'קונג נאלץ לשלוח מודים מוסכמים כדי למדוד את שני בתי-הכנסת. יד האשכנזים היתה על העליונה בכמה מטרים מרובעים.

שלוש שנים נמשך מאבק-האיתנים, עד שהתערב הרב-הראשי אברהם הלוי קוק, האישיות הגדולה ביותר שתפסה א"פ-עם את כס הרבנות הראשית בתוך: בעזרתו הושגה פשרה, ששמרה על כבוד הרב: הכסף הוש' קע בבניית בתים ברחבי ירושלים. ההכנסות משכר-הדירה היו צריכות להסתכם אחת לשנה, להתחלק בשלושה-רבעים לטובת נצי' רכי העדה הספרדית, הרבע האחרון לצרכי העדה האשכנזית. הביצוע הופקד בידי ועד' נאמינים, שהורכב כולו מספרדים. ועד-ד"ר קורת בו ניתנו שלושה מתוך 12 המקומות לאשכנזים. הראש"ל היה נשיא המועצה ב' תוקף תפקידו.

הראש"ל לא התרשד

אידיוליה של בליליוס נמשכה 25 שנים מבורכות. עד שהתפוצצה הפעצה של בחירת הראש"ל החדש לועדה הספרדית והוכח כי אזהרות התורה לא היו חסרות' בסיס.

בראש המחנה נגד בחירת הרב נסים עמד אליהו אלישר, נשיא העדה הספרדית בירוש' שלימים ועסקן צ"בי. אלישר וחבריו לא רצו

* "לא תביא אתנן זונה ומחר כלב בית ה' אלוהיך לכל נדה, כי תועבת ה' אלוהיך גם שניהם" (דברים כג).

** אלישר עצמו הוא ממוצא אשכנזי. טבו יעקוב שאול, בן רבי אליעזר מוילנא הלוי טאית, נתמנה לראשון-לציון, נעשה לבן העדה הספרדית וקיבל על עצמו את השם הספרדי אלישר. בטולם הספרדי הוא ידוע בראשי-התיבות של שמו ובכינוי החיבה ישיא ברכה.

מועמד 1, יצחק רחמים נסים (שמאל), משה טולידאנו (במרכז), שחוסל על-ידי הפועל-אידיק הלוי הרצוג אחרי בחירתו לרב ראשי בארץ, הנושא את יתואר, ראשון-לציון. הוא מושחח עם הרב של העדה הספרדית העיקרי בחוסיס לבחירת אביו, ואשר כל אמצעי היה בעיניו כשר.

טים לראות בכל יהודי דתי מבריחי-שעונים וקופסאות-כשר.

אולם לא על ערכים אלה היה נטוש ה' מאבק המר באולם ישרון הירושלמי. המאבק היה נטוש על ערכים יקרים יותר, ערכים שיש להם מחיר בלירות ובדולארים. הרבנות היא חלק בלתי-נפרד של המנג' נון הגדול המאפשר לקבוצה קטנה של עסקנים לפרוט את אמונתם הגדולה של מאות אלפים לכסף מוזמן. היא הנותנת הכשר מ' סרי לפעולות משרד-הדתות החילוני, המ' פרנס במישרין או בעקיפין אלפי מקבלי משכורות וטובות-הנאה, שהם עמודי-השדרה של המפלגות הדתיות. היא הקיבעת איהו רב ראוי למשכורת מכספי משלם-המסים, נמי לא. רק מקרה הוא שרוב הרבנים הראויים למשכורת, ממש כמו מנהיגי משרד-ה' דתות והרבנים הראשיים עצמם, שייכים ל' חומכי הפועל-המזרחי ולפעיליו בימי בחי' ורת.

חלק ניכר מאוצר זה של משרות ומשכור' רות בא לרבנות הודות לחוקי המדינה, המפ' קידים בידיה את לידתו, נשואיו ומותו של כל אזרח, שלא לדבר על גירושיו ועל מא' כליו. אוצר זה הושג למען הרבנות הודות לקולות הבחורים של המפלגות הדתיות, אשר הרבנות מצדה מההה גורם חשוב לה' שגתם. כל זה מההה תקציב אדיר, עליו עוד ידובר בסידרה זו.

ואחרון אחרון חכיב מאד (למי שמעוניין), הרבנות היא גם הפיזמה הידועה לרבבות יהודים מאמינים, בארץ ובעולם, השולחים תרומות למען תקומת דת ישראל במולדתה. המהדרים ביניהם, אף משקיעים חלקים גדוי לים מהונם ומעובונם למטרות צדקה וחסד. הרבנות היא, לדעתם המכשיר המתאים לחלק שפע זה בין הנזרכים.

גילה סיבה תמוהה. הוא סירב, בטענה ש' המקום מול תומת ירושלים, ממנה מצלי' פים ישר על רחוב ד'בוינסקי".

היתה זאת האשמה חסרת תקדים לגבי המנהיג הרוחני, שבאחד מסיווריו, אחרי ב' חירתו, יעץ לתושבי ישוב-ספר להחונג מפני רימוני-היד של המסתננים עצליו קב' עת מוזות בדתות בתיהם. אותה שעה המשין הרב עצמו לחפש בית בו יוכל לק' בוע את מוזותו של א.

עשרות בתים נבדקו. תיקי האפטרופוס לנכסי הנפקדים נסרקו כדי למצוא וילה מת' אימה של עשיר ערבי. לבסוף נמצאה המ' ציאה במקום המתאים ביותר: ארמון כרחוב בלפור בטלביה, ליד בית משה שרת, ראש הממשלה של אז.

הוילה היתה באמת מפוארת, ראויה ל' משכן מנהיג דתי דגול. משלם-המסים לא היסס לשלש מכיסו, לפי האומדנה המוס' מכת, 90 אלף לירות, כנאה למדינה המער' כה את רבה הראשי יותר מאשר את שר' האוצר שלה, אשר נאלץ להסתפק בדירת 50 עד 75 אלף בלבד.

בינתיים נשארה דירתו הפרטית של הרב, ברחוב דויד ליון, ריקה. לא היה זה הרכוש היחיד של בני המשפחה באותו רחוב. לא רחוק מן הדירה הריקה, באחת החצרות, נמ' צאים שני כוכים אפלים, אשר קרני השמש אינן מגיעות אליהן גם בצהרי יום. בכוכים אלה מתגורר כשוכן-מערות אחיו, דויד מולה, יחד עם אשתו ועשרת ילדיו, האוכי לים לחם חסד מקופות צדקה.

משפתת דויד לא חלמה על שיכון נאה * ישיבה בארמית. השם נהוג עד היום בארצות המזרח.

ראשי הפועל-המזרחי. היה ברור לכל אדם ברידת כי אסור היה הפועל-המזרחי להפ' קיר עמדה מרכזית, כתפקיד הרב-הראשי, בידי איש המסוגל לפעולה עצמאית.

הרבה יותר טוב היה להפקידו בידי איש מן החוף, נוטר-קרא לשעבר, שאין לו שום עורף בחוגים הקבועים, ושום עסק ב' רבנות מלבד תעודת-סימכות מימי נעוריו הרחוקים.

על כן, לא היה זה נס. הרב נסים נבחר.

אבן מאסו הבונים

אדם היה זה עדיין הסוף. שני' או ויריבו של הרב הראשי החדש לא שקטו על שמריהם, לא נואשו מלהכניס את האיש שלהם לדירת-השרד.

הם הגישו צו'ל-תנאי, הוכיחו כי הבחירה לא היתה חוקית מכמה בחינות, אף השיגו את מבוקשם. בית הדין הגבוה לצדק פסל את הבחירה בתיק 29/55. ח"כי הפועל-ה' מרחי נאלצו לעשות ימים כלילות, להעביר חוק המאשר במאוחר את הבחירה.

חבריהם במפלגות האחרות שמחו לעזור להם. היה ברור ומוסכם כי עסקי הרבנות הם מפעל כלכלי פרטי של הפועל-המזרחי, כשם שסוגל-בונה הוא מפעל רווחי פרטי של מפא"י.

עד אותו יום מאושר, גר הרב נסים בדירה צנועה ויפה של שלשה חדרים ותציב ב' רחוב דויד ליון, ירושלים. אולם ישראל ידועה כעולם כמדינה המחלקת בנדבות ש' אין כמותה דירות-שרד.

את ממלכת הבדים העביר הרב לבנו ה' צעיר, משה רחמים, כי בנו בכורו, מאיר בניהו, היה עסוק כמזכירו המדעי של נשיא